

MYANMAR

NOVEMBER,
2 0 1 4

Ending poverty and boosting shared prosperity in a time of transition

A SYSTEMATIC COUNTRY DIAGNOSTIC
**EXECUTIVE
SUMMARY**

WORLD BANK GROUP

2

EXECUTIVE SUMMARY

EXECUTIVE summary

1. **Myanmar is going through a critical transformation in its development path - from isolation and fragmentation to openness and integration; and from pervasive state control, exclusion, and individual disengagement, to inclusion, participation, and empowerment.¹** This dual shift is happening against a backdrop of broader political reforms that started in 2011 when a new administration took office. The country's transition after the planned elections in 2015 will be a major test of the progress on political reforms. There remain risks of political instability, policy discontinuity, and stalled reforms due to vested interests.
2. **The country's history, demography, and geography create a unique set of development challenges and opportunities:** (i) emergence from a long period of international isolation; (ii) widespread poverty, despite rich land, water, and mineral resource endowments; (iii) a strategic location in the fastest-growing region in the world, and the only country sharing borders with both India and China, with prospects for rapid economic growth and “catch-up” improvements in the lives of people; (iv) a dominance, albeit slowly receding, of the military and associated groups in the economy, and (v) progress towards peace after a long period of conflict in border areas.
3. **Despite its potential, Myanmar today is one of the poorest countries in South-east Asia.** With a population of 51.4 million, the country has a per capita GDP of \$1,105, and the poverty rate is 37.5 percent, one of the highest in the region. Among ASEAN countries, Myanmar has the lowest life expectancy and the second-highest rate of infant and child mortality. Less than one-third of the population has access to the electricity grid, road density remains low, at 219.8 kilometers per 1,000 square kilometers of land area, and ICT connections are scarce, with mobile phone and internet penetration rates at 1.1 percent and 0.3 percent, respectively. Myanmar's level of development used to be on a par with countries such as Thailand and Malaysia only a few decades ago; today it is much lower, comparable with Lao PDR and Cambodia.
4. **The low level of development can be traced to Myanmar's long history of isolation, conflict, and military control of political and economic life.** For most of its post-independence period, Myanmar has been under military dictatorship and has been ravaged by conflict in the ethnic minority border areas. State controls and economic isolation resulted in suppressed entrepreneurship and a diminished role of

¹ The term “triple transition” was used to describe the changes in Myanmar since a new administration took office in 2011 - from a military system to democratic governance; from a centrally-directed, closed economy to a market-oriented one; and from 60 years of conflict to peace in the border areas. This SCD focuses on the “dual shift” toward opening and integration, and toward inclusion and empowerment, to highlight the socio-economic changes associated with the triple transition.

3

EXECUTIVE SUMMARY

the private sector, stagnating infrastructure and technology, under-developed markets, and low levels of foreign direct investment. As Myanmar has been opening up, the dominance of the military and groups associated with it in the economy has begun receding, yet the shift is a gradual one.

5. **Myanmar has made some progress in ending armed conflicts in the border areas.** Bilateral ceasefires have been signed with several ethnic insurgent groups that for decades had been engaged in armed conflict with the central government. However, the situation remains fragile and a national ceasefire is still under discussion. An important recent concern is the recurrent outbreaks of religious violence, primarily targeted at the country's Muslim minorities and particularly at those who identify themselves as Rohingya in Rakhine State.
6. **Growth has accelerated since the transition, buoyed by improved macroeconomic management, increased gas production and exports, and stronger performance in non-gas sectors due as the economy opened up.** On average, the Myanmar economy grew at 5.1 percent between 2005/06 and 2009/10, and then at an average of 6.5 percent since the transition. One of the key drivers of this growth has been the export of natural gas, which is highly capital intensive and not intrinsically inclusive. Manufacturing, construction, and services have also registered strong performance due to the opening up. At the same time, the contribution of the more labor-intensive agriculture to growth has been small and variable. Overall, notwithstanding significant structural change since the mid-1980s, driven by the gas sector, Myanmar's current economic structure resembles that of a lower income country. In 2012, agriculture still accounted for 36.4 percent of GDP (and employed over half of the workforce), compared to 37.3 percent for services and 26.3 percent for industry.
7. **This Systematic Country Diagnostic (SCD) aims to identify priorities for Myanmar to reduce extreme poverty and boost shared prosperity.** In line with the WBG's new country engagement model, the findings of the SCD will provide inputs for the preparation of the upcoming Country Partnership Framework (CPF), which will outline the WBG's engagement to help Myanmar achieve these twin goals for its member countries. Significant information gaps make this exercise a particular challenge. The SCD draws on data from various sources, including a review of existing reports on Myanmar, a more in-depth analysis of the 2009/10 Integrated Household Living Conditions Assessment (IHLCA) survey data (the most recent survey on poverty and living conditions), information from other non-IHLCA surveys such as the Qualitative Social and Economic Monitoring (QSEM) survey, the Investment Climate Assessment (ICA) Enterprise Survey recently conducted by the World Bank, and extensive consultations with stakeholders across the country. Weaknesses in data quality—particularly with regard to poverty, national accounts and population—constrain the analysis in this SCD (see Box 3).
8. **Conceptually, the framework for the Myanmar SCD has four elements.** First, it determines the profile of the poor in Myanmar, in order to understand their characteristics, where they live, and the drivers of poverty. Second, it identifies the key pathways for ending poverty and boosting shared prosperity. Third, it determines the constraints that lie along these pathways and hence, fourth, the possible areas of intervention for the country to accelerate progress towards ending poverty.
9. **With an estimated poverty rate of 37.5 percent in 2010, Myanmar's absolute poor overlap with the bottom 40 percent.** This poverty rate, based on an internationally comparable method of analysis, is higher than an earlier estimate of 26 percent using the same 2009/10 national household survey. Most of the poor live in rural areas (76 percent), and poverty is most heavily concentrated in conflict-affected areas: poverty rates in Chin State stand at 71 percent and, in Rakhine at 78 percent, both with substantial numbers of ethnic minorities. Urban poverty (34.6 percent) is higher than expected. With a Gini coefficient of 0.29, income inequality

4

EXECUTIVE SUMMARY

in Myanmar is relatively low, compared with neighboring countries.

10. **A range of economic and social factors are responsible for driving people into poverty in Myanmar.** The key drivers include low labor productivity, and in a largely rural society, low agricultural productivity (particularly for rice, the country's main crop), landlessness, erratic rainfall, lack of access to markets due to poor rural infrastructure, internecine conflict and communal violence, and poor government policies. Data also show that many households in Myanmar are vulnerable to unanticipated shocks, which cause them to stay or to fall back into poverty.
11. **The SCD identifies three groups of poor: traditional, transitional and excluded poor.** The “traditional” poor are heavily concentrated in rural areas, have very low levels of education and depend on agriculture for their livelihood, but have limited access to key productive assets and factors like land and finance. The “transitional” poor often live in urban and peri-urban areas, have transitioned out of traditional rural livelihoods but still work as low-skill casual laborers. Finally, the socially-marginalized and “excluded” poor are excluded from opportunities for productive economic activity for a range of reasons, including by virtue of ethnicity and geography. The causes of poverty for each of these groups are many, with some that are common to all of them, and some that are specific to each group.
12. **Ending the poverty of the working poor, both “traditional” and “transitional”, will require increasing returns to their main asset—their labor.** For the majority, the “traditional poor”, who currently depend on agriculture for their livelihood, this will mean both raising the returns to agricultural cultivation, while in parallel facilitating their movement from lower value-added agriculture-related activities to higher value-added activities off the farm by stimulating private-sector job creation. For the “transitional” poor, the opportunities for private-sector led off-farm employment and income generation will be critical.
13. **Investments in human capital and better access to quality basic services will be critical to ending the poverty of all three groups of the poor — both their income and non-income dimensions of poverty.** Better access to primary health care, water and sanitation, electricity, and basic education are important, not only to improve well-being, but also to reduce vulnerability to poverty, enhance current income generating opportunities and lower the inter-generational perpetuation of poverty.
14. **Lastly, for the “excluded” poor—communities in remote conflict-affected areas, members of socially-marginalized groups, families without anyone capable of productive work—a focus on increasing the returns to labor is unlikely to be sufficient.** By definition, these groups have been or are likely to be excluded from or less connected to opportunities for productive economic activity. For these groups the pathways out of poverty will likely have to include specific targeted interventions and programs of assistance.
15. **Grounded in the poverty diagnostic, the SCD identifies two main pathways for ending poverty and boosting shared prosperity in Myanmar.** The first pathway entails promoting openness and sustainable private sector-led growth for more jobs. Growth is expected to come from a combination of investment, continued increase in natural resource exports, and increasing productivity. A key over-arching principle is ensuring greater participation of the domestic and foreign private sector in the economy (particularly in the sectors with greater potential for job creation), fostering integration with the global economy, enhancing labor productivity, and adopting an integrated approach to the management of its natural resources, particularly the Ayeyarwaddy river basin. The other pathway entails promoting universal access to basic services and empowerment for inclusive growth, particularly in rural areas. This pathway will benefit all groups of poor.

-
- 16. Priorities for Myanmar to create jobs in manufacturing and services include opening up the space for foreign and domestic investors and facilitating access to domestic, regional, and international markets.** One “quick win” will come from removing the remaining policy and institutional constraints to entry by new domestic and foreign private sector investors, to the expansion of operations by existing investors, and to domestic, regional, and international market access. Some of the required policy and institutional changes may take time to be carried out or may be politically sensitive but most can be implemented in the short to medium term.
- 17. Increasing agricultural productivity is expected to have a high impact on poverty, with much scope for short term gains.** Since the majority of the traditional poor are engaged in agriculture, increasing productivity would have a high impact on poverty reduction as it would increase returns to labor. There is huge potential for improvement in Myanmar - wide deficiency gaps exist in rice yields, diversification, and value-addition. Increasing access to land and tenure security will support increased agricultural productivity but great care will need to be taken in carrying out land reforms. In the short term, the focus should be on fully understanding the nature and scale of the problem, as well as carrying out consultations on the way forward.
- 18. Addressing shortages in power, an under-developed financial sector, shortages in skilled labor, and low supply of ICT services will have a significant impact.** In the short to medium term, it will be important to build on efforts already underway to increase overall generation, transmission, and distribution of electricity. Similarly, significant progress can be made in the short term in modernizing and deepening the financial sector. Finally, to ensure long-term sustainability of poverty reduction efforts, it will be important for Myanmar to adopt an integrated approach to the management of the Ayeyarwaddy river basin and develop a nationally agreed environmental and social Safeguards framework that is based on best practices.
- 19. Promoting universal access to critical services and extending them to the rural areas and other disadvantaged groups will have a high impact.** Given that most poor people in Myanmar live in rural areas and have limited access to critical services, extending such services to currently under-served rural areas and disadvantaged groups (such as the excluded poor) is important for reducing poverty. Expanding the coverage of the health system and the quality of health services is a priority where action can be immediately scaled-up. Increasing education services and vocational training will also be important although its impact will not be realized in the short-term. Interventions for increasing access to water and sanitation are also likely to have a high impact on poverty reduction. In addition, access to electricity, better rural road connectivity, microfinance, and rural telephone services all will empower the poor both by facilitating access to social services and enhancing opportunities to engage in productive income generating activities.
- 20. In addition to the two main pathways, the SCD identifies four critical pre-requisites for Myanmar’s development:** facilitating the political transition, enhancing social inclusion, maintaining macroeconomic stability, and improving public sector capacity and governance for policy making, coordination, and service delivery. Continuous action in all these areas will be essential for sustained and inclusive growth, poverty reduction and shared prosperity.
- 21. Finally, the SCD identifies various knowledge gaps and offers suggestions on future analytical work to help fill these gaps.** For example, there is need for further work to better understand the extent and nature of poverty in Myanmar, particularly the situation in the border areas, as well as update the poverty numbers. The census that was recently conducted is expected to provide an updated sampling frame for carrying out a nationally representative IHLCA, to lay the basis for having more credible poverty numbers. Some of the knowledge gaps to be filled will help in identifying priorities at a more granular level i.e. priorities within priorities.

မြန်မာနိုင်ငံ
အကူးအပြောင်းကာလတွင်
ဆင်းရဲစွမ်းပါးမှုကိုအဆုံးသတ်ခြင်းနှင့်
အားလုံးမျှဝေပိုင်ဆိုင်သည့်
သာယာဝဖြောမှုကို မြင့်တင်ခြင်း

အနိစ်ချုပ် တင်ပြချက်

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံသည်ငါးဒါ့ဖြူဖြေးတိုးတက်ရေးခရီးလမ်းတွင်နိုင်ငံတောကာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့်အဆက်ပြတ်ကာ စုစုပျော်မှု အားနည်းလျက်ရှုရှုမှ ပွင့်လင်းမှုနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်းသို့ လည်းကောင်း၊ တစ်နိုင်ငံလုံးကို နိုင်ငံတော်ကသာ ထိန်းချုပ်ထားကာ ကျိုးအင်အားစုများကို ဖယ်တုတ်ခြင်း နှင့် တစ်ညီးတစ်ယောက်ခြင်းအဆင့်တွင် ထိတွေ့ရှုတ်ဆက်မှ အားနည်းခြင်းမှသည် လက်တွေ့ခေါ်ယူခြင်း၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အသိပညာဖြင့်တက်ခြင်းသို့လည်းကောင်းပြောင်းလဲ နေသည့် အရေးကြီးသောအရွှေအပြောင်းတစ်ရက် ဖြတ်သန်းနေရာပါသည်။ အဆိုပါ ဒို့အရွှေသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်က တာလန်ယူခဲ့သည့်အချိန်မှ စတင်ကာဖြစ်ပေါ်လျက်ရှုရှုသည့် ပိုမိုကျယ်ပြန်သော နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများနှင့်အတူ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကျုပ်းပရန် လျာထားသော ရွှေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လာမည့်တိုးတက်များသည့် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအပေါ် အမိကစမ်းသပ်မှ တစ်ခုဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ စိန်ခေါ်မှုများလည်း ဆက်လက်ကျိုးရှိနေသေး ရှာ ငါးတို့မှ နိုင်ငံရေးအရ မြှင့်သက်မှုများပြစ်လာနိုင်ခြင်း၊ မူးအပြောင်းအလဲများ ဆက်လက် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားများကို ရှုံးတန်းတင်ခြင်းကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ နောင့်နေးဂိမ်းတို့ ဖြစ်သည်။

- I** တိုင်းပြည်၏သမိုင်းကြောင်း၊လူဦးရေအောက်အနေနှင့်ပထဝါယင်အနေအထားတို့သည် ထူးများ သည့် စံ့ဖြူ့တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ပိန်ခေါ်များနှင့်အခွင့်အလမ်းများကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း ဖန်တီးပေးပါသည်။ ယင်းတို့မှာ (က) ကာလရှည်ကြာ နိုင်ငံတကာနှင့် အဆက်ပြတ် နေရာမှ လွှတ်ပြောက်လာခြင်း၊ (ခ) ကြွယ်ဝသည့် မြေ၊ ရေနှင့် တွင်းထွက် သတ္တာများ ပိုင်ဆိုင် ထားသော်လည်း ဆင်းရွက်ပဲးပါးမှုကြီးမားခြင်း၊ (ဂ) ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အလျင်မြှင့်ဆုံး စီးပွားရေး စံ့ဖြူ့တိုးတက်နေသည့် ဒေသတွင်တည်ရှိခြင်း၊ အိန္ဒိယနှင့်တရာတ်နှင့်နိုင်ငံလုံးနှင့်နယ်စုံခြင်း ထိနေကာ စီးပွားရေးလျှင်မြှင့်စွာ တိုးတက်ရန်နှင့် ပြည်သူ့တို့၏ လူနေမှုဘဝအဆင်အတန်း တွင် လူတန်းစွဲအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနိုင်မည့် အခြေအနေကောင်းများရှိနေခြင်း၊ (လ) တပ်မတော်နှင့် ငါးနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်လျက်ရှိသည့် အာဖွဲ့များသည် နေးကွားစွာ ဆုတ်စွာနေသော်လည်း စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် နိုင်မာအားကောင်းစွာ လွှမ်းစီးထားခဲ့ဖြစ်ခြင်း (၁) နယ်စပ်ဒေသများတွင် ကာလရှည်ကြာ ပဋိပက္ခဖြစ်ခဲ့ပြီးနောက် ပြမ်းချမ်းရေးရရှိရန်နှင့် စပ်လာခြင်းတို့ဖြစ်သည်။
- II** အထက်ပါ အခြေအနေကောင်းများရှိလင့်ကာား ယနေ့တွင် မြန်မာနိုင်ပါသည် အရှေ့တောင် အာရုံ၏ အဆင်းရေား နိုင်ငံတ်နိုင်း ဖြစ်နေပါသည်။ လူဦးရေ ၅၁ သာမ င့် သန်းရှိသည့် မြန်မာနိုင်၏လုပ်စီးခြင်း၊ ဂျီပီပိမှာ ဒေါ်လာ ၁၁၄၅ ဖြစ်ပြီး ဆင်းရွက်မဲ့ပါးမှုနှင့်မှာ ၃၇ သာမ ၅ ရာနိုင်နှင့်ပြောရာ ဒေသတွင်း အမြှင့်ဆုံး နိုင်ငံတ်နိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ အာဆီယံး နိုင်ငံများအား အကြားတွင် မြန်မာနိုင်ပါသည် ပုံမှန်သက်တမ်း အတိုဆုံးဖြစ်ပြီး မွေးကင်းစ ကလေးနှင့် ကလေးသူငယ် သေဆုံးမှ စုတိယအမြှင့်ဆုံး နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ လျှပ်စီးထိုး ပင်မ စတ်အားလုံး ကွန်ရက်နှင့် ချိတ်ဆက်ထားနိုင်သူမှာ လူဦးရေ၏ သုံးပုံးတစ်ပုံး အောက်တွင် ရှိပြီး လမ်းသိပ်သည်းဆမှုလည်း စတုရန်းကိုလိုပိတာ ၁၀၀၀ လျှင် ၂၁၉ သာမ ၈ ကိုလိုပိတာ နှုန်းသာရှိသဖြင့် နိုမ်ကျပြီး အိုင်စီတိန်းပည်းပညာများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုကို ကြည့်လျှင်လည်း မိဘိုင်းပုံနှင့် အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်မှုတို့မှာ ၁ သာမ ၁ နှင့် သုညြှေ ဒေသမှရာရိနှင့်သာအသီးသီးရှိသဖြင့် အေးနည်းလျက်ရှိနေပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုံနှင့် များစွာ မတိုင်မိက မြန်မာနိုင်၏ စံ့ဖြူ့တိုးတက်မှုမှ ထိုင်း၊ မလေးရားစာသုံး အောက်တွင်း နိုင်ငံများ တွင် လူဦးရေးရေး အောက်မှာသာ နေထိုင်ခဲဗြို့ပြီး တိုင်းရေးသား လူနည်းစုများ နေထိုင်သည့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခများ စုတိယတို့ရှိသည်။ တိုင်းပြည်းစီးပွားရေးကို နိုင်ငံတော်ကာသာ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတ်ကာအသုံးအိုင်းနှင့် စီးပွားရေး အဆက်အဆုံး မလုပ်ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် စွန်းလုပ်ငန်းရှင်မှုကို အားမပေးခဲ့ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးကဏ္ဍ မွေးမိုင်ခဲ့ရခြင်း၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရေးများနှင့် နည်းပညာများတွင် နောက်ကျ ကျန်ခဲ့ခြင်း၊ နောက်ကောက်ကျသည့် ဈေးကွက်များနှင့် နိုင်ငံခြားတိုက်ရှိရင်းနှင့် မြှေပြန်မှု နိုင်ပါးခြင်း ရလဒ်များသာ ရရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်း တံခါးဖွံ့ဖြိုးနှင့်အတူ တပ်မတော်၊ ငါးနှင့် နီးစပ်သူတို့သည် စီးပွားရေးကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားခဲ့ရာမှ တဖြည်းဖြည်းချင်းပင်ဖြစ်စေကာမှ စုတိစွာလျက်ရှိနေသည်။
- III** နယ်စပ်ဒေသများတစ်လောက်ကြောက်ဖြစ်ပွားနေသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကိုအဆုံးသတ်ရာ တွင် မြန်မာနိုင်းအနေဖြင့် တိုးတက်မှုများရရှိခဲ့ပါသည်။ ပဟိုအစိုးရကို ဆယ်စုံနှင့်နှစ်ချို့ပြီး တိုက်ခိုက်နေခဲ့ကြသည့် တိုင်းရေးသား လက်နက်ကိုင်အာဖွဲ့များနှင့် နှစ်ဖက်သာဘောတူ အပေါ် အဆတ်ရပ်စေရေး စာချုပ်များကို လက်မှတ်ရေးထိုး နိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အခြေအနေများ ထိန်းကိုလွယ်သည့် အနေအထားတွင် ရှိနေခဲ့ဖြစ်ပြီး တိုင်းနိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာနှင့် အပေါ်အဆတ် ရပ်စိနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေခဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ယခုနှစ်များအတွင်း အရေးကြီးသည် စိုးရိမ်ပုံပန်စုံရော့ သည့်သူများကို အစိုးရပ်စိနိုင်ပြည်နယ်ရှိ ငါးတို့ ကိုယ်ဇုံးတို့ ရိုဟင်ရှာဟုခေါ် သည့်သူများကို အစိုးရပ်စိနိုင်သား လုပ်ရေး ရေးအကြောင်းအကြောင်း ပဋိပက္ခများ တစ်ကျော်ပြန်ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

8

EXECUTIVE SUMMARY

- ၆။ အသွေးပါးကျော်မှုတိုးမြှင့်လာရန်ပါးစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှ အရှင်ရောဘဲခဲ့ရာတွင် အထိက အားဖြင့် မက်ခရိုစီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှုတိုးတက်လာခြင်း၊ ဓာတ်ခွဲ၊ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ပြည်ပတို့ကုန် တိုးတက်ခြင်း၊ စီးပွားရေး တံ့သံ့ဖွံ့ဖြိုးတွေ့ကြောင့် သဘာဝဓာတ်ခွဲ မဟုတ်သည် အခြားကဏ္ဍ များ၏ စွမ်းဆောင်မှုတိုးမြှင့်လာရန်ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အကြမ်းများဖြင့် အားဖြင့် ၂၀၁၅/၂၀၁၆ နှင့် ၂၀၁၉/၂၀၁၀ ကြားကာလတွင် မြန်မာစီးပွားရေးသည် ၅ အသမ ၁ ရာခိုင်နှစ်း တိုးတက်ခဲ့ပြီး အသွေးပါး ပြောင်းရေးကာလ စတင်ချိန်မှစကာ ပျမ်းမျှ ၆ အသမ ၅ ရာခိုင် နှစ်း တိုးတက်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြီးထွားလာအောင် အမိမိ မောင်းနှင့်သည်အရာများအနက် တစ်ခုမှာ အရှင်းအနှစ်းကြီးကြီးမားမား လိုအပ်ပြီး ပင်ကိုအားဖြင့် လုပ်အား၊ နည်းပညာ စသည်တို့ မလိုအပ်သည့် သဘာဝဓာတ်ခွဲတွင်ပို့ဖြစ်သည်။ တံ့သံ့ဖွံ့ဖြိုးမှုပါးကြောင့် ကုန်စည် ထုတ်လုပ်မှု၊ ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ဝင်ဆောင်မှုကဏ္ဍများလည်း နိုင်မှ အားကောင်းသည့် စွမ်းဆောင်မှုများ ပြသလာနိုင်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လုပ်အားအမိကာသုံးရသည့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှုမှာ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုတွင် ပါဝင်နိုင်မှု အားနည်းလျက် ရှိပြီး အတက်အကျ မတည်ပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန် နှစ်လယ်များ ကာလမှ စတင်ပြီး ဓာတ်ခွဲ၊ ကုန် ထုတ်လုပ်မှု အားကောင်းလာခြင်းကြောင့် သိသာထင် ရှားသည့် စီးပွားရေး အဆောက်အအုံပိုင်း ပြောင်းလဲမှုရှိလုပ်ကဗျား ပြန်မှု လက်ရှိပို့စီးပွားရေး ပုံပန်းသူ့ကိုနှင့် အတွက် စီးပွားရေးကဏ္ဍများကို ဖော်ထုတ်သုတေသနပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီသာက်အပ်စု၏ နိုင်ငံအလိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပုံစံသုတေသနပိုင်းအတည် SCD သည် လာမည့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင် (Country Partnership Framework) ကို ရေးဆွဲပြုဆင်ရန်အတွက် ထည့်သွင်းရမည့်အချက်များကို ချပြေပေးနိုင်မည့် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင်သည် ကုမ္ပဏီသာက်အပ်စုက ငြင်း၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ပည်မှန်းချက်နှစ်ပို့ ရရှိ အောင်မြှင့်စေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းများကို ရေးဆွဲမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရေးဆွဲရာတွင် သတ်းအချက်အလက်များရရှိရန် ကြိုးပေးသည့် အောက်အခဲကို ရှင်ဆိုင်နေရ ခြင်းက အထူး စိန်ခေါ်မှ တစ်ရပ်ပို့ဖြစ်ပါသည်။ SCD သည် ရှင်းမြှုပ်ပျိုးစုံထံမှ အောက်အလက် များကို ရယူပါသည်။ အဆိပ် ရေးမြှုပ်များတွင် လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း၊ ၂၀၁၉/၂၀၁၀ အိမ်ထောင်စုများ၏ စားပါတ်နောက်ရေး အကြောအန် သာက်ဖုံးလေ့လာမှုစစ်တမ်း (IHLCA) (ယင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆင်းရွမ်းနှင့် လူနေမှုအကြောအန်ဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးလေ့လာချက် ဖြစ်ပါသည်) ၏ စစ်တမ်း ကောက်ယူမှုအချက်များကို ပို၍ အသေးစိတ် ချွေမြှောင်းစိတ်ဖြောခြင်း၊ IHLCA မဟုတ်သည့် အခြားသော စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများ (ဥပုံးလာ-လူမှု ရေးနှင့် စီးပွားရေး အရည်အသွေး ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း သုတေသနလုပ်ငန်း၊ (Qualitative Social and Economic Monitoring) စစ်တမ်း၊ ကုမ္ပဏီသာက်က မကြောမြှောင်း ပြုစုံခဲ့သည့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှ ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်လေ့လာမှု (Investment Climate Assessment) တို့အပြင် မြန်မာ နိုင်ငံနေရာအချို့ရှိ သက်ဆိုင်သူများ အားလုံး (Stakeholders) နှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် တွေ့ဆုံးကာ အကြောက်ရယူ ခွွေးနေးညီနှင့်ခြင်း စသည်တို့ပါပါဝင်သည်။

၇။ အယုအဆပိုင်းဆိုင်ရာ အရပြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ စနစ်တကျဆန်းစစ်လေ့လာမှု၏ မူဘောင်တွင် အစိတ်အပိုင်းလေး ရုပ်ပိုင်သည်။ ပထမအပိုင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဆင်းရွမ်းပါးသုတေသန၏ လက္ခဏာ ရပ်များ၊ ဂုဏ်းတို့ကိုနေထိုင်သည့်နေရာအော်သူများနှင့် ဆင်းရွမ်းပါးသုတေသန၏ ရှိ နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ဆင်းရွမ်းပါးသုတေသန၏ နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာကို လေ့လာသည်။ ဒုတိယအပိုင်းမှာ ဆင်းရွမ်းကိုအခုံးသတ်ရန်နှင့် သာယာဝါယာမှု မြှင့်တွင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အမိကာကျေသည့် လမ်းကြောင်းများကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်သည်။ တုတိယအားဖြင့် အဆိပ် လမ်းကြောင်းများ တစ်လေ့လာရှိနေမည့် အတားအသီး အကန်အသတ်များကို ချပြေပြီး နောက်ဆုံးတွင် တိုင်းပြည်းဆင်းပါးမှာ အဆုံးသတ်ရေး လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုကို အရှင်းမြှုပ် လပ်ဆောင်ရာတွင် ဖြောင်းပေးမှု ကက်နယ်ပယ်များကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ပေးသည်။

10

EXECUTIVE SUMMARY

- ၁၇။** လယ်ယာစိက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၊ ထုတ်လုပ်မှု မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဆင်းရွက်မှုပါးမှ တိုက်ဖျက်ရေးတွင် ကြီးမားသည့်အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိနိုင်သည်ဟု ယုဓာတုးပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရေရှိကာလအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် ရုပ်များကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်သွားရမည်။ အစဉ်အလာအရ ဆင်းရွက်မှုပါးသုအများစုံ၊ လယ်ယာကဏ္ဍတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသဖြင့် လယ်ယာကန်ထုတ်လုပ်မှု မြှင့်တင်ခြင်းသည် ဆင်းရွက်မှုပါးမှ လျှော့ချေရေးအပေါ်အကျိုး သက်ရောက်မှု ကြီးကြီးမားစုံလှုပို့ဆောင်ရွက်မှု ဖြစ်သည်။ ဆင်းရွက်မှုပါးသုနှင့် လယ်ယာတွင် လယ်ယာထွက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း ကဏ္ဍများတွင် လိုအပ်ချက် ကြီးကြီးမားမားစုံနေရာ ဆက်လက် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်သည်။ လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် လုခြေမှုကို ပိုမိုတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် လယ်ယာကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုကို တိုးမြှင့်အောင် ကုလိပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သတိကြီးစွာ ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ရေတိတွင် ပြသုနာ၏ သဘောသဘာဝနှင့် အတိုင်းအဆ ပမာဏကို အပြည့်အဝနားလည်ရန်နှင့် ရေးဆက်မည့်ခရီးတွင် သက်ဆိုင်သွားအားလုံးနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ညွှန်းပြုး အကြံ့ဗြာက်ရယူခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန်တို့မှာ အမိက ဆောင်ရွက်ရမည့် အရာများဖြစ်ကြသည်။
- ၁၈။** လျှပ်စစ်ဓာတ်အားမလုံးလောက်မှု၊ ဘက်နှင့် ငွေကြေးပန်ဆောင်မှုများအားနည်းမှု၊ ကျမ်းကျင်လုပ်သားရားပါးမှုနှင့် သတင်းနှင့် နည်းပညာ ပန်ဆောင်မှုများအားနည်းမှု ပြသုနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်ပါက သိသာထင်ရှုးသော အပြောင်းအလုပ် ဆောင်ယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကာလတိုနှင့် ကာလလတ်စီမံချက်များတွင် လက်ရှုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ဖြစ်သည့် တစ်နှင့်လုံး အတိုင်းအတာဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်မှု၊ ထုတ်လွှတ်မှုနှင့် ဖြန့်ဖြူးမှ တိုးတက်ရေးကြီးပမ်းမှုများကို အရှိန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ဘက်နှင့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ စေတိမီ တိုးတက်လာစေရန် ရေတိကာလအတွင် သိသာသာ တိုးတက်လာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဆင်းရွက်မှုပါးမှု လျှော့ချေရေးကြီးပမ်းချက်များ ရရှည် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် ရောဂါတီဖြစ်ပွဲမှု ဘက်စုံ စီမံချက်မှု၊ လုပ်ငန်းများကိုလည်း အလေးထား ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင့် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းများအပေါ် အခြေခံထားသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်တော့ရောက်မှု မူဘောက်ကို တစ်မျိုးသားလုံးက သဘောတူညီမှုဖြင့် ချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ရန်လည်း လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။
- ၁၉။** အရေးပါသည့် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုများကို ပြည်သူတိုင်း ရရှိနိုင်ရေးကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသသားနှင့် အခြားသောအခွင့်အရေးမရရှာသောအရှိနိုင်များကိုပါတီသို့ရရှိအောင် လျှပ်စီးသည် အကျိုးရလဒ်များ သိသာသာ ရရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိဆင်းရွက်မှုပါးသုအများစုံများကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြေးအလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ချက်ချင်းလက်ငင်း တိုးချုံလုပ်ဆောင်ရွက်ရန်မှု ရရှိနိုင်သည့် ကျေးမာရေး တော်းရောက်မှုတိုးတက်ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းကျေးမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို အရည်အသွေးပိုင်း တိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့မှာ ဦးစားပေးအရာများဖြစ်သည်။ ရလဒ်ကိုမှု အချိန်တိုးတွင်း တွေ့ရှိရပို့မည်မဟုတ်သော်လည်း ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်းများကို တိုးချုံရန်တို့မှာလည်း အရေးကြီးသည်။ ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေးကိစ္စများကို ပိုမိုတိုးတက်ရရှိရေးအတွက် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည်လည်း ဆင်းရွက်ခြင်းတို့မှာ လျှော့ချေရေးတွင် ကြီးမားသိသာသော သက်ရောက်မှုများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင့် လျှပ်စစ်မီးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ကျေးလက်လမ်းများ ချိတ်ဆက်ထားမှု၊ အသေးစား ငွေရေးကြေးရေး ကဏ္ဍနှင့် ကျေးလက်တယ်လီဖုန်း ဝန်ဆောင်မှုများသည်လည်း ဆင်းရွက်သွားပြည့်သူများကိုသာဝေးကို တို့မြှင့်ပေးမည့် အရာများ ဖြစ်သည်။

12

EXECUTIVE SUMMARY

- ၂၁။ အထိက လမ်းကြောင်းနှစ်သွယ်အပြင် SCD သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးကြီးသော မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် လိုအပ်ရုက်လေးရပ်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ဂုဏ်သွေးကြောင်းရေးအသွင်ကူးမှုဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေစေခြင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်းတွင် ပြည်သူအားလုံး ပါဝင်နိုင်မှုကို ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ မက်ခရို စီးဘားရေး တည်ပြုမှု ကို ထိန်းထားခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးအားဖြင့် မူဝါဒချမှတ်ခြင်း၊ ညီနှစ်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပန်ဆောင် မူပေးခြင်း တို့နှင့်ဆိုင်သည့် အားရေးရုံး စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်း တိုးတက် အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါကဗျာ အားလုံးတို့တွင် စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင် ရွက်ခြင်းသည် ရေရှည်တည်တုံး အားလုံးပါဝင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ဆင်းရဲမှုလျှော့ချုပ်ခြင်းနှင့် သာယာဝပြောမှု မျှဝေခြင်းကို တိုးမြှောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် မရှိမဖြစ်အရာများ ဖြစ်က သည်။
- ၂၃။ အချုပ်အားဖြင့် SCD သည် အမျိုးမျိုးသော သတင်းအချက်အလက် အသိပညာ ဗဟိုသုတ ကွာဟမှုများကို ဖော်ထုတ်ပြီးလျှင် အနာဂတ်တွင် အဆိုပါကွာဟမှု များကွယ်ပျောက်သွား အောင် ကူညီပေါ်နိုင်မည့် စနစ်တကျ စန်းစစ် လေလာမှုများကို ဆောင်ရွက်ရန်လည်း အကြော်ပြုထားပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဆင်းရွှေ့မှုပါးမှု၏ အတိုင်းအဆောင်ရွက်နှင့် သဘောသဘာဝကို နားလည်ရန်အတွက် ထပ်မံ တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်သွားရမည့် လုပ်ငန်းများ ရှိပါသည်။ အထူးသွြေ့နှင့် နယ်စပ်အေသာများရှိ အခြေအနေနှင့် ဆင်းရွှေ့မှုပါးမှုနှင့်ကို လက်ရှိ ကာလ အခြေအနေနှင့် ထင်ဟပ်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည့် ဖြစ်သည်။ မကြာသေးမိုက ကောက်ယူခဲ့သည့်မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေသန်းခေါ်စာင်းသည်တစ်မျိုးသားလုံးကိုကိုယ်စားပြု သော အီမာတော်စုများ၏ စားပေါ်နေရေး အခြေအနေ ဘက်စုံလျှောမှု စစ်တမ်း (IHLCA) တစ်ခုကို ထပ်မံ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လက်ရှိ အခြေအနေများနှင့် ကိုကိုညီသည့် စစ်တမ်း ကောက်ယူမှု နမူနာမှုသောင်တစ်ခုကို ရရှိစေနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ပိုမို နိုင်မာတိကျသည့် ဆင်းရွှေ့မှုပါးမှုကိန်းကောင်းအရေအတွက်ကို ရရှိနိုင်မည့် အခြေခံတစ်ခုကိုဖန်တီးပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အချို့သော သတင်းအချက်အလက် အသိပညာ ကွာဟမှုများကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပြီး ဦးစားပေးရမည့် အရာများကို သတ်မှတ်နိုင်ရန် အတွက် အကူအညီပေးမည်ဖြစ်သည်။

Photo by: Ni Ni Myint/World Bank, 2014

WORLD BANK GROUP

World Bank Office Yangon

No.57, Pyay Road

(Corner of Shwe Hintha Road)

61/2 Mile, Hlaing Township, Yangon

Republic of the Union of Myanmar

+95 (1) 654824

www.worldbank.org/myanmar

www.facebook.com/WorldBankMyanmar